

Došlo 12. III. 1930

Kmet, delavec
in obrtnik
maj bodo naro-
du vodnik!Izhaja vsake to-
redine
za leto Din 30—
za pol leta " 15—
za inozemstvo
za leto Din 50—
Izdati po tarifu. Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamka za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Vsakdo vživaj
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!Nakupnik se ne vra-
čajo. Plača in listi
se v Ljubljani. Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kraljeviški
ulici št. 7. Telefon
št. št. 1500. Vredn.
vsi poštni inanki
št. 14.184.

Učitelj in voditelj naroda.

Pretekli petek, dne 6. t. m., je obhajal svojo 80-letnico predsednik češkoslovaške republike Tomáš G. Masaryk, eden izmed onih redkih mož, ki jim celo današnji plitvi svet ne more odrekati izredne duhovne veličine. Pomembne 80-letnice ni slavila samo starodavna češka prestolica, zlata Praga, ampak slavil jo je ves češkoslovaški narod v najvišji meri s tem, da je suvereno predstavništvo naroda sklenilo zakon, ki se glasi: Masaryk si je pridobil zasluge za državo! Redka čast je to in na videz skromna, a pri vsi svoji skromnosti — kako pomembna, zlasti dandanes!

Tomáš Masaryk se je rodil dne 7. marca l. 1850 v Hodoninu kot sin siromašnih starišev. Ko je dorastel, se je učil najprej ključavničarstva, potem pa kovaštva. Naklo, kjer je koval današnji predsednik češkoslovaške države, kažejo še sedaj. Ko pa je prišel na Dunaj, je opustil svojo obrt in se začel učiti. Na Dunaju je dovršil gimnazijo in visoko šolo, potem pa je potoval mnogo po svetu, živeč v največji skromnosti samo svoji znanosti — modroslovju. Z znanostjo se je pečal temeljito in že takrat se je videlo, da presoja vse pojave javnega življenja samo na trdni in solidni podlagi. On ni samo sprejemal vase, kar so dajali drugi, ampak je vse sam presojal s svojim ostrim razumom. Tako je svoje znanje vedno bolj poglobljal in širil.

Do pravega duševnega razmaha pa je prišel, ko je dobil profesorsko mesto na novo ustanovljenem češkem vseučilišču v Pragi. Tu je zbral okoli sebe krog mladih in energičnih ljudi, ki jih je vzgojil popolnoma v svojem duhu, v duhu resnice, ljubezni do svobode in socialne pravičnosti. Med njegovimi učenci je bilo tudi lepo število Slovencev in Hrvatov (ranjki dr. Dermota in dr. Lončar so bili med prvimi). Vsi ti so zanesli Masarykov duh tudi k nam na jug in tako se pozna Masarykovo veliko duševno delo kolikor toliko tudi pri nas.

Kot velik prijatelj resnice je ostro zavračal vsako demagogijo in vsako prazno besedičenje in frazerstvo. Niti najmanj se ni brigal za razne »znanstvene« ali »politične« šlagerje, če so bili še tako zelo »narodno« pobarvani, ampak je brezpogojno trgal vse, kar ni bilo res. Zato njegova »občina« tudi ni bila nikdar posebno velika, toda bila je trdna in močna. Svoje znanstvene nazore pa ni uveljavljal Masaryk samo kot znanstvenik in profesor, ampak jih je prenašal tudi na javno življenje, zlasti na politiko, in jih je tudi tam uveljavljal. S svojimi ožjimi prijatelji je ustanovil znamenit tednik »Čas«. Ta list je bil sicer majhen in skromen po obsegu, odličen in pomemben pa je bil po svoji vsebini tako, da se ga je vse balo, ker je bil urejevan po načelu: Resnica nad vse! Velja naj le to, kar je res, in podlaga vsega javnega življenja naj bo to, kar je res. Zato so ljudje imenovali skupino, ki se je zbirala okoli Masaryka, »realiste«, ker ti ljudje niso sanjali niti o slavni preteklosti, še manj o slavni bodočnosti, am-

pak so računali vedno z razmerami, kakršne so bile. Praznih besed niso poznali.

Moč »realistov« (Masarykove skupine) je moralno rastla, ker so se opirali na jasno in strogo znanstveno podprto in izdelano miselnost (ideologijo). Na mesto praznih in nezrelih nacionalnih in drugih fraz je stopilo znanstveno mišljenje in znanstveno utemeljen političen in socialen program, ki je zahteval svobodo ne samo za velike in močne, ampak tudi za male, tudi za male narode, kakor so bili češki in kakor je bil naš! In dosledno temu naziranju je Masaryk kot poslanec v dunajskem parlamentu z ognjevito odločnostjo neustrašeno branil tudi interese Slovencev, Hrvatov in Srbov in je s svojim nastopom dokazal, kako on praktično pojmuje slovansko vzajemnost, ki je bila za mnoge njegove vrstnike le visokodoneča, a stvarno prazna beseda.

Največja in najtežja naloga pa je čakala Masaryka in njegove sodelavce za časa svetovne vojne. Masaryk je spoznal, da se tre-

notki, kakoršen je bila svetovna vojna, ne ponavljajo vsak dan in zato je zanj veljalo: Ali sedaj — ali nikoli! V interesu češke stvari je prepotoval skoraj vse zavezniške države in organiziral Čehoslovačko vojsko, kjerkoli so se pojavili, v »češke legije«, ki so se z orožjem v roki borile za svobodo svoje domovine. Vsa peza tedanjega organizatornega in diplomatskega dela je ležala tedaj na Masaryku in njegovem zvestem sodelavniku dr. Benešu, ki nista odnehala, dokler niso zavezniške države še pred koncem vojne pravno priznale svobodne in neodvisne češkoslovaške republike.

Velikansko je bilo slavlje in navdušenje vsega češkega naroda, ko se je Masaryk s svojimi zvestimi vračal v svojo domovino in prestopil prag starodavnih Hradčanov, nekdanje rezidence čeških kraljev, kot novizvoljeni predsednik češkoslovaške republike, ki jo vodi še danes po načelih resnice, svobode in socialne pravičnosti z ono modrostjo in državniško uvidevnostjo, ki mu je danes priborila odlično mesto med prvimi, narod sam pa ga v svoji priprosti iskrenosti imenuje »očeta«.

Še nekaj o „podporah“.

Bliža se čas, ko bodo banovine začele gospodariti z novimi proračuni, kakor to določa zakon, ki predvideva začetek novega gospodarstva s 1. aprilom. Ali se bodo banovine mogle točno držati postavljenega jim roka ali ne — mi upamo, da bo to mogoče — je končno postranskega pomena, ker par dni razlike ne pomeni mnogo, veliko večje važnosti pa je vprašanje, kako bodo banovine s svojimi dohodki razpologale in gospodarile.

Glede gospodarstva z banovinskim denarjem določa že zakon jako mnogo, kam in kako naj se denar porabi. Tako n. pr. je določeno v zakonu o pospeševanju poljedelstva, da mora dobiti banovinski kmečki odbor 15% celokupne proračunske vsote za svoje namene. Takih določb je še mnogo, ki vporabo banovinskega denarja in premoženja takorekoč vežejo. Niso pa dane v zakone nobene natančnejše določbe glede razdeljevanja »podpor«.

O »podporah« se je pri nas že mnogo govorilo in pisalo in tudi naš list je o tem poglavju moral napisati že marsikatero grenko besedo in bridko resnico. Mi bi iskreno želeli, da nam tega ne bi bilo več treba. Ker pa je silno verjetno, da se poglavje o »podporah« tudi pri nas ne bo dalo zaključiti čez noč, se nam zdi potrebno vedno in vedno opozarjati na nekatere pogoje celotnega sistema o »podporah«, a ne da bi koga napadali, ampak zato, da se cel sistem »podpor« čimprej spravi v red.

Mi smo že pred meseci naglašali, da je že sama beseda »podpora« zelo nesrečna. Podpore dajemo revežem takrat, če nimajo nobene pravice do kakšne pomoči. Beseda »podpora« diši (ali pravzaprav: smrdi) po beračiji in po »milosti«. Današnja doba pa ne

pozna nobenih »milosti« več! Mi pravimo danes, da ima vsak človek, tudi delavec ali pa berač, pravico do življenja in pravico do sredstev, ki so potrebna za življenje. To socialno stališče je tudi uzakonjeno in postava nalaga občinam dolžnost, da morajo skrbeti za svoje osirotele in obubožane občinarje. Kdor pa ima uzakonjeno pravico do te ali one dajatve, ta ne prejema nobene »milostne podpore« več, ampak prejema uzakonjene prispevke. Zato je pa že skrajni čas, da tista nesrečna »podpora« iz našega besednjaka izgine. »Podpora« ni dandanes več, ker tudi »milosti« in »gnad« ni več. Ravno tako je že skrajni čas, da se odpravijo »prošnjak« za »podpore«. Mi smo prosili za milosti nekdanj, ko še ni bilo uzakonjenih pravic, danes bi bilo pravilno, da bi se posamezniki (društva, korporacije itd.) le prijavili za prispevke, ki so določeni v raznih proračunih za prispevke.

Zlorabe s »podporami«.

Zgodovina nas uči, da so se vršile po raznih deželah (občinah, državah itd.) s »podporami« velike zlorabe. To se je dogajalo zlasti v deželah z nepravilno razvitim političnim strankarskim življenjem, torej predvsem tam, kjer so se razne stranke izpozabljale tako daleč, da so zamenjavale javne blagajne s svojo privatno strankarsko blagajno. Ta nesrečna in krivična zamenjava je eden glavnih vzrokov tiste »krize demokracije« o kateri govori in piše dandanes ves svet. Poštenji ljudje namreč tako zamenjavo obsojajo kot nemoralno in nedopustno in zahtevajo po vsi pravici, da mora biti javni denar, četudi se deli v obliki »podpor«, v enaki meri na razpolago vsem državljanom (občanom ali deželanom), ker vsi tudi v enaki meri pri-

spevajo s svojimi dajatvami v javne blagajne. Strankarska zagrizenost in zaslepljenost pa je to načelo začela teptati in baš s svojim nemoralnim ravnanjem z javnim denarjem so si politične stranke same izpodrežale tisto vejo, na kateri so sedele, ker so s svojim nerazumljivim ravnanjem zatrle v ljudeh vsako zaupanje v poštenost in objektivnost strank, s tem pa so izpodkopavale vso vero in zaupanje tudi v demokratični princip. Gospodarstvo s »podporami« se je razvilo ponekod že naravnost v kupovanje duš in podkupovanje volilcev in kot zgled takega kupovanja in podkupovanja smo navedli že v zadnji številki popolnoma ponesrečeno politično-strankarsko gospodarstvo v dunajski mestni občini, kjer občinske službe ne dobi tisti, ki kaj zna in ki je sposoben, ampak samo tisti, ki je pristaš večinske stranke, »podpore« ali kaj podobnega pa tudi ne dobi nihče, ne posameznik in ne društvo, če ne velja kot izrazit strankar. Tako »gospodarstvo« ima za posledico, da vsi pošteni ljudje na Dunaju vpijejo: Proč s takim gospodarstvom, proč s takšno nepošteno strankarijo, z eno in z drugo!

Kako naj bi bilo?

Jasno je, da nobena javna uprava ne more biti tako do zadnje točke urejena, da bi prav v vsak kotic javnega življenja mogla posegati z zakonodajo. Življenje poraja skoro vsak dan nove razmere in nove potrebe in tudi nove naloge. Reševanje vedno novih problemov se prične navadno po privatni iniciativi, t. j. iz vrst ljudi samih, ki prvi občutijo to ali ono težino življenja ali pa uvidevajo potrebo novih kulturnih, socialnih ali gospodarskih ustanov. Za vsako javno upravo je torej zasebna iniciativa velikanskega pomena, ker baš ta ustvarja podlago za kasnejše delo na zakonodajnem polju. Zato pa je čisto prav in v redu, če javna uprava zasebno iniciativo podpira s tem, da dovoljuje za privatno iniciativo posebne prispevke ali »podpore«.

Mi vemo danes, da so razna gospodarska društva za razvoj gospodarstva velikega pomena. Imamo tudi lepo število kulturnih društev in imamo posebne privatne socialne ustanove. Prvotno so vsa taka društva in ustanove navezana, kar se denarja tiče, le na dobrohotne prispevke svojih društvenih članov. Ker pa je čisto naravno, da smatra vsako društvo in vsaka ustanova sebe za najbolj koristno in najbolj potrebno, je čisto naravno, da se oglašajo vsa društva itd. tudi za pomoč iz javnega denarja. Ker pa je težko mogoče ustreči vsem, drugič pa je tudi vprašanje o obliki koristnosti zelo kočljivo, mora biti v prvi vrsti skrb in dolžnost vsake javne uprave, da pri presoji prigrasov za prispevke dobro preudari, ali in koliko prijavitelj res deluje za javno korist in če res zasluži prispevek iz javnih sredstev. Edino merilo pri odobritvi javnih prispevkov za privatne ustanove bi morala biti važnost in pomen in delo prijavitelca za javno korist.

Drugo nič manj važno vprašanje je vprašanje kontrole (nadzorstva), kako in za kaj se dovoljeni prispevki porabijo. Pri nas imamo n. pr. lepo število živinorejskih združenj, ki so gotovo zelo koristne za napredek živinoreje v celih okrajih. Take zadruge imajo gotovo vso pravico do prispevkov iz te ali one javne blagajne in so jih tudi dobivale. Glede uporabe prispevkov pa prave kontrole ni bilo, ampak so vse kontrolirali le člani sami med seboj. Ta kontrola — med seboj — pa se je v številnih primerih izkazala za prešibko. Zato bi bilo po našem mnenju prav, če bi se vpeljala navada, da mora vsak, kdor se priglasi za prispevek iz javne blagajne, natanko povedati, za kaj bo denar porabil, o pravilni porabi denarja pa se ne smejo pogovoriti le člani med seboj, ampak jo mora nadzirati tudi javna uprava. Če bi n. pr. kak-

šno pevsko društvo dobilo prispevek za prireditve koncerta, na podlagi dobljenega prispevka pa bi se pevsko društvo izpremenilo v pivsko društvo, bi to gotovo ne bilo prav.

Mi smo uverjeni, da bo v naši banovini vladal najlepši gospodarski red, ne samo tam, kjer že zakon določa način, kako se mora javni denar porabiti, ampak tudi pri razdelitvi prispevkov, kjer ima javna uprava precej svobodne roke, ne samo pri delitvi, ampak tudi pri kontroli. Čim strožji bo nadzor, toliko boljše bo.

Že migajo!

Pred nekaj tedni so ustanovili v ministru za trgovino in industrijo v Beogradu nov oddelek, ki ima nalogo, da pospešuje razvoj izvoza iz naše države v inostranstvo. Povod za ustanovitev tega oddelka je dal ogromen padec žitnih cen in cen vseh poljedelskih produktov sploh. Zavod ima nalogo, da preštudira trgovski položaj za razne produkte, ki jih imamo pri nas preveč, po vsem svetu, da bi usmerili prodajo naših pridelkov tja, kjer so cene najugodnejše.

Naša država je v prvi vrsti kmečka država in od dobre ali slabe prodaje naših poljedelskih produktov je odvisno, koliko mi lahko nakupimo po svetu takega blaga, ki ga pri nas ni. Naše poljedelske produkte pa so doslej prodajali v inozemstvo samo trgovci, torej prekupci, ki so obdržali velik del vrednosti blaga za sebe, kmet je pa vlekel »ta kratkega«, kakor pravimo.

Rešujmo svoj narod!

Med nami nepretrgoma pustoši kužna bolezen, jetika. Iz naših vrst si leto za letom ugrablja toliko smrtnih žrtev, poraja dan za dnem toliko gorja, da ji ni najti primere v vsej ostali obilici raznih bolezni ter drugih usodnih nesreč in nadlog.

Vsled jetike ugasne v naši ožji domovini sleherno leto čez 2800 življenj; med temi je največ žrtev pokošenih v cvetju mladosti in dozorevajoče močnatosti, v dobi, ki je polna neizrabljenih talentov, močnega hotenja, lepih nad.

Okoli 50.000 naših rojakov je trajno po jetiki ogroženih. Da, vsakdo izmed nas ima prej ali slej gotovo opraviti s to nevarno kužno nadlogo, saj se mi vsi po njej okužimo. Po prestanem prvem okuževalnem spopadu se kužne kali vedno lahko še skrivajo nekje v telesu, a tudi poznejše nove okužitve so pogoste. Pride čas oslavitve, padca telesne moči in odpornosti, pa se bolezenski mikrobi tem lažje in z večjo silo razplode ter do smrti pustošijo v telesu.

Številni so činitelji, ki ljudsko zdravje izpodkopavajo in s tem pospešujejo nagel razmah tuberkuloze: slaba stanovanja, pičila, neprimerna prehrana, težko telesno in duševno delo, neredno, nezmerno življenje, alkoholizem, spolna razvrvanost, jaki duševni pretresi, vsi ti in še mnogi drugi vzroki in povodi ustvarjajo ugodne pogoje za brzi razvoj jetike. Ko pa se je ta enkrat udomačila v hiši, jo je izredno težko iz nje pregnati.

Iz roda v rod, od staršev na otroke, od poedinca na bližnjo sosesčino se širi in prehaja zlokobna jetična kuga ter — kjer le more — izbira in kosi smrtne žrtve.

Borimo se zoper pogubno tuberkulozo, ki ogroža ves naš narod! Pobjijajmo jo sistematsko in z vso ljutostjo! Združimo vse, prav vse v težkem boju zoper njo!

Akcijska zoper to najtežjo socialno bolezen bo rodila znatne uspehe le tedaj, če bogo vsi člani člani ljudske družbe, vsi njeni predstavniki in skupine z vnašo sodelovali v tej pomembni borbi.

Pravkar je bila v Ljubljani ustanovljena Osrednja protituberkulozna liga, da združi in

Trgovcev s poljedelskimi proizvodi je v naši državi mnogo, slabo pa se ne godi nobenemu. Trgovci-izvozniki bi pa radi, da bi se jim godilo še boljše in zato so poslali te dni v ministrstvo za trgovino posebno deputacijo, ki naj bi dosegla, da bi novi oddelek za pospeševanje izvoza služil v prvi vrsti njim — kmet naj bi pa še naprej gledal v nebesa s praznim žepom kakor doslej.

Proti trgovcem-izvoznikom pa je nastopila Zveza poljedelskih zadrug, ki je tudi poslala svojo deputacijo v ministrstvo, kjer je naglašala, naj novi oddelek za pospeševanje izvoza gleda v prvi vrsti na to, da bodo poljedelske proizvode mogle prodajati zadrugne organizacije v smislu že veljavnega zakona o pospeševanju kmetijstva.

Vidimo torej, da sta tukaj trčila skupaj dva principa: princip posredništva, ki hoče čim večje dobičke zavaliti v roke in žepe posameznih kapitalističnih prekupcev, na drugi strani pa načelo, naj uživa plodove svojega dela v polni meri tisti, ki sam dela z motiko in s plugom na polju, ker za posedanje in barantanje po kavarnah nima časa.

Nastop društva trgovcev-izvoznikov mora biti glasen opomin nam vsem, ki delamo na to, da se zagotove pravilni dobički od lastnega dela vsem, ki res delajo. To se da doseči z dobro organiziranim delom na zadrugni podlagi, kjer bodo delali tudi trgovsko izučeni ljudje, toda ne samo v lastno, ampak v zadrugno korist,

* * *

organizira vse v gosto, povsod razpredeno mrežo protituberkuloznih edinic; okoli nje bodo v bližnji bodočnosti vzbujene v življenje krajevne istoimene lige.

Pozivljamo vse naše rojake, da stopijo v vrste teh izredno potrebnih lig, zvez. Predvsem apeliramo na one naše javne korporacije, ki so že po svojem svojstvu dolžne voditi brigo nad ljudskimi skupinami, ki jih zastopajo oziroma predstavljajo: Bolniška podporniška društva, občine in županstva, šole, župne urade, razne strokovne organizacije, prosvetna in kulturna društva, športne in telovadne organizacije. V njihov lastni prid bo, da se prijavijo kot člani (ustanovni, podporni, redni) pri katerikoli protituberkulozni ligi ter da kolikor mogoče vneto v njej, kakor tudi na svojem ožjem področju, delujejo v borbi proti pogubni jetični pošasti. Člani se sprejemajo, dokler niso krajevne protituberkulozne lige ustanovljene, pri Osrednji protituberkulozni ligi, Ljubljana, Miklošičeva cesta (Okrožni urad, pritličje levo).

Res sistematska, vsestranska organizacija protituberkuloznega boja mora zavzeti takšen obseg, delovati s toliko vnašo, da nikjer ne smemo najti malobrižnosti in mrtvila.

Pričakujemo polnega in navdušenega odziva temu klicu v vsej naši javnosti. Naj bi ne bilo nikogar, ki bi se želel izogniti temu pozivu!

Ves naš podrobni program bomo izvajali korak za korakom ter sproti obveščali po časopisju.

Naš prvi klic imej le nalogo, da gre po vsej slovenski zemlji javljat splošno mobilizacijo za vsestranski boj proti smrtonosni in gorjapolni kužni kosi — jetiki.

Rešujmo svoj narod!

Osrednja protituberkulozna liga v Ljubljani:

Predsednik: Dr. Joža Bohinjec s. r.; podpredsednik: Valerijan Učak s. r.; tajnika: dr. France Debevec s. r., Uratnik Filip s. r.; blagajnik: Vrtovec Vekoslav s. r.; odborniki: dr. Anton Breclj s. r., dr. Oton Fettich s. r., dr. Tone Jamar s. r., dr. Franc Kotnik s. r., ing. Rado Lah s. r., dr. Ivan Matko s. r., dr. Ivo Pless s. r., dr. Ivo Pirc s. r.

AVISO

našim odjemalcem!

Od 15. marca pa do Velike noči se prične zopet prodaja najnovejših lepih spomladanskih vrst čevljev, ki povzdignejo eleganco. - **Po tovarniških cenah!** - Čevlje znamke

„STANDARD“

Pred odločitvijo nakupa si oglejte našo veliko izbero vsakovrstnih ČEVLJEV. — Cene priložimo v prihodnji številki lista.

DETAJLNA PRODAJA ČEVLJEV

TOV. CARL POLLAK D. D.

DUNAJSKA CESTA št. 23, na dvorišču, LJUBLJANA

Dopisi

Brezovica. Avtobusno zvezo med Ljubljano in Vrhniko, oz. Logatcem smo vsi kmetje toplo pozdravili, kajti je s pogosto vožnjo slehernemu ustrezno, da lahko vsako uro stopi po opravkih v mesto. Zdi se pa, da sta samo dva avtobusa mnogo premalo, kajti se dogodj nešteto krat, da se človek pri nujnih opravkih ne more poslužiti avtobusa, ker mu je vsled prenapoljenosti odklonjena vožnja. To je ena. Drugo pa je, da prosimo kmetje bolj vljudnega občevanja in postopanja napram nam, če hočemo veljati za kulturen in olikan narod. Kajti nikjer ne pride lepo postopanje s potniki bolj do veljave, kakor ravno pri avtobusih.

Novo mesto. Srezniki kmetijski referent in njegov pomočnik uradujeta v poletnih mesecih vsak tržni dan (pondeljek) v sobi št. 10 na srezkem načelnstvu v Novem mestu. Kmetovalcem se rešujejo razne prošnje, dajejo nasvete in posreduje nakup plemenske živine itd. Ostale dneve med tednom morajo potovati po občinah, ob nedeljah vršiti predavanja, vsled česar se jih bo težko dobilo doma. To na znanje interesentom.

Poljanska dolina pri Črnomlju. V noči na 17. februarja smo dobili po tukajšnjih hribovih čez en meter snega na debelo, po dolinah pa pol metra. Sneg je bil potreben in koristen radi sadja, trsja, deteljišč in pšenice. Vsled toplega vremena je pričelo že zeleneti, ponoči pa hudo zmrzovati in je sneg napravil konec nevarnosti in katastrofi. — Koncem preteklega meseca smo dobili nove cestne očete. Isti so prevzeli in dodelili naše ceste k Savski banovini. Menda je izločenih 50 km cest, katere bodo ostale občinske. Radi prevelikih stroškov bo treba omejiti število cestarjev na dva, kakor je bilo svoj čas. Domoljubov članekar žaluje za starimi cestnimi očeti. Te solze so pa čisto odveč. — V naši občini so se nastanili hrvaški in kranjski cigani. Teh ni bilo prav nič potrebno, ker je beračev pri nas že itak preveč. — V časopisih čitamo, kako se prirejajo po Gorenjskem Štajerskem itd. kuhinjski in gopodinjki tečaji. Naj se zganejo tisti, ki so v to poklicani. Govori se, da bo zgubila naša dolina oddelek finančne kontrole in da bo isti prestavljen 34 km daleč na Hrvatsko. Mogoče bi bilo dobro, da se uvede ta služba tako kakor je bila pred vojno, ko je opravljal to delo dacar, za trafike je pa hodil vsakih 14 dni finančar iz Črnomlja.

Turjak. Dne 7. februarja t. l. se je pripeljala na turjaški grad posebna komisija, ki naj bi ugotovila potrebo veleposestvu pripuščenega supermaksimuma. Veleposestvo je last grofov Auerspergov in je pod agrarno reformo. Preko 75 ha maksimuma mu je bilo pripuščeno še 69 ha supermaksimuma, za katerega se agrarni interesenti borimo, da se razdeli med nas. Kajti je najmanj še sto bajtarskih družin, ki so zemlje tako potrebni, kakor riba vode. Vložili so že na agrarno oblast utemeljen predlog za razdelitev supermaksimuma, ker ga graščina prav lahko in brez škode pogreša, med tem ko bi se revne bajtarske družine s to zemljo silno opomogle in bi se lahko na ta način preživeli in oblekli. Veselili smo se komisije, da ji obrazložimo naše težko stališče in naše potrebe, toda žal s komisijo nismo prišli v stik. Mudila se je le nekaj ur na veleposestvu in nato odpotovala. Graščinski uradniki so pozneje pripovedovali, da jim bo supermaksimum ostal, mi pa trdno pričakujemo, da bo razdeljen v smislu zakona o agrarni reformi med agrarne interesente že letos.

Cerknica. V smislu zakona o pospeševanju kmetijstva in na pobudo agilnega kmetijskega referenta g. Pečovnika se je izvršil pri nas 4-tedenski kmetijski tečaj, ki je končal s popolnim uspehom. Mnogoštevilen obisk tečaja, kakor tudi zanimanje za predavanja so pričala kako je bil tak pouk potreben in s kako hvaležnostjo so ga ljudje sprejeli. Kmetijski tečaj se je vršil v šolskih prostorih in so predavali gospodje g. dr. Pušenjak, veterinarski referent, gozdni referent, odvetnik g. dr. Krašovec in kmetijski referent g. Pečovnik. Vsem predavateljem in prirediteljem tečaja se je izrekla topla zahvala od strani Obč. kmetijskega odbora, kmetijske podružnice in šolskega vodstva.

Iz medvodske okolice. Tako smo postali molčeči, kakor da je vsem vse prav — pa temu ni tako. O splošno slabem gospodarskem stanju sploh nimamo časa govoriti. Vendar pa se kljub temu pripravljamo, da zgradimo v Preski novo šestrazredno ljudsko šolo (ako je to pripravljanje včasih tudi nekoliko čudnega značaja — raje molčimo — da nas ne bodo drugi slišali). — Drugi mesec bo šel zopet naš uradni občinski lov na dražbo. Naloga slehernega našega občana je, da dela na to, da se bode za lov dobilo to — kar nam gre! Ali naj tudi v bodoče povzroči divjačina ter lov in lovski psi — na z našim znojem prepojenem polju in z žuljavimi rokami negovanem sadnem drevju — večjo škodo, nego nam vrže občinski lov?!

Hraše pri Lescah. Dne 8. t. m. je umrl posestnik in bivši dolgoletni župan Anton Meršol v visoki starosti 84 let. Bil je vseskozi dober in zelo varčen gospodar, ki je imel skoro pol stoletja v oskrbi državne žrebce, ki jih vestno in skrbno negoval. Pokoj njegovi duši, preostalim naše sožalje.

Koks za kovače

najceneje pri družbi

„Kurivo“, Ljubljana
Dunajska cesta št. 33 (Balkan)

Tedenski koledar:

- 16. marca, nedelja: Hilarij.
- 17. marca, ponedeljek: Jedert.
- 18. marca, torek: Edvard.
- 19. marca, sredo: Jožef.
- 20. marca, četrtek: Aleksandra.
- 21. marca, petek: Benedikt.
- 22. marca, sobota: Oktavijan.

Sejmi:

- 16. marca: Peklo pri Polčcanah.
- 17. marca: Mengeš, Trbovlje, Žužemberk, Škofja Loka, Čmurek, Podčetrtek, Rečica, Frankolovo, Svečina.
- 18. marca: Stari trg pri Poljanah, Krško, Trebeljevo, Brusnice, Begunje pri Cerknici, Nova Štifta.
- 20. marca: Ig, Moravče, Kočevje, Dvor, Sv. Barbara, Št. Jernej na Tinskem, Šmarje pri Jelšah.
- 21. marca: Rogatec, Sv. Jedert, Pernovo, Žigarski vrh, Šmarjeta pri Rimskih toplicah.
- 22. marca: Grahovo.

Ivirne francoske pastilje

„VALDA“

zoper grlobol, hripavost, prehlad, nahod, akutno in kronično bronhito, katarje, gripo, influenco, naduho, zasoplost.

Prodajajo vse lekarne in drogerije.

Novice

Deputacija hrvatskih kmetov Nj. Vel. kralju. Priprave za zgodovinsko deputacijo vseh funkcionarjev bivše Hrvatske seljačke stranke so končane. Prijavilo se je nad 500 zastopnikov iz 50 okrajev. Med temi je tudi 10 bivših narodnih in 20 oblastnih poslancev. Deputacija bo odpotovala v avdijenco k Nj. Vel. kralju sredi tega meseca.

Zveza slovenskih agrarnih interesentov priredi predavanja o agrarni reformi v sredo, na praznik sv. Jožefa v Notranjih gorah pri Ljubljani ob 1/2 3. uri popoldne v Gasilskem domu in v nedeljo, dne 23. marca na Vuzenici ob 10. uri v gostilni pri Premrovu v spodnjem trgu. Na obeh krajih bo predaval tajnik Zveze geom. Milan Mravlje.

Zborovanje Zveze jugoslovanskih mest. V Beogradu se bo vršilo 29. marca zborovanje Zveze jugoslovanskih mest. Klot gostje bodo prišli na zborovanje tudi zastopniki češkoslovaških, poljskih in bolgarskih mest. Iz Jugoslavije bo zastopanih 72 mest.

II. občni zbor odseka za rejo kunccev, Kmetijske družbe v Ljubljani, se vrši v nedeljo, dne 16. marca 1930 ob 10. uri dopoldne v prostorih Kmetijske družbe.

Sokolska telovadba v kmetijskih šolah. V svrhu fizične in moralne vzgoje učencev nižjih in srednjih poljedelskih šol je izdal prosvetni minister vsem šolskim upravam teh zavodov navodila, naj učencem omogočijo v smislu zakona o Sokolu kraljevine Jugoslavije posebejno sokolske telovadbe. Tam, kjer ni sokolskih društev, naj jih uprave poljedelskih šol osnujejo sporazumno z ostalimi šolami dotičnega kraja.

Kopaljšče Laško je te dni kupil Središnji urad za zavarovanje delavcev, ki ga misli povečati in najmodernejše preurediti. Kopaljšče bo odprto tudi še v naprej za privatne goste.

Prestovoljno gasilno in reševalno društvo v Kranju blagoslovi v nedeljo, dne 4. maja ob 15. uri na Glavnem trgu novi sanitetni avtomobil za Gorenjsko. Nj. Vel. kralj je blagovolil odobriti, da prevzame pokroviteljstvo nad svečanostjo Nj. Vis. kraljevič Andrej. Društvo naproša, naj se društva na Gorenjskem ozirajo pri razporejanju svojih prireditvev na ta datum.

Smrtna nesreča uglednega inženerja. V mariborskem hotelu se je smrtno ponesrečil inženjer Milan Kremžar, uslužben v delavnici državne železnice. Pokojni se je hotel kopati in je prižgal plin, da segreje vodo in jo premenja v kopalni kadi. Plinski kotel se je razletel in inženerja tako onesvestil, da je padel v kad in se omamljen v vodi zadušil.

Švehlino zdravje se popravlja. Vodja češkoslovaškega kmetjskega pokreta dr. Antonin Švehla, ki je že par let priklenjen na bolniško posteljo, je toliko okreval, da bo mogel odpotovati za dalj časa na morskobalno rekonescent.

Zagoneten umor v Ljubljani. Ob zidu starega strelišča pod Rožnikom pri Ljubljani so našli preteklo nedeljo neznanega, lepo oblečenega mladeniča ustreljenega v glavo. Pri umorjenemu so našli 500 dinarjev in uro. Iz tega sklepa, da ne gre za roparski umor, ampak za kako maščevanje, ali kaj podobnega. Policija vneto zasleduje tajinstvene morilce.

50.000 dinarjev za razbojnikovo glavo. Sodišče v Splitu je obsodilo zločinca Medića na smrt na vešalih radi nebroj zločinov, ki jih je izvršil v Severni Dalmaciji. Mediću se je pa posrečilo pobegniti iz sodnih zaporov in je nedavno ubil nekega rožnika, ki ga je zasledoval. Banska uprava v Splitu je razpisala na razbojnikovo glavo 50.000 dinarjev.

Po nesreči ustrelil človeka. Kmet Sava Trnovčić iz Tešna pri Banji Luki je nastavljal ob robu gozda past za volkove. Ko je čez par dni prišel pogledat, če se je kaj vjelo, je opazil v grmovju sumljivo premikanje. Mislil, da se je vjel volk, je pomeril puško in ustrelil. Stopil je bližje in prestrašen ugledal na tleh ustreljenega soseda Savo Dimića, ki se je slučajno ujel v nastavljenost.

Ilirske naselbine. V severni Dalmaciji se že desetletja peča z izkopanjem raznih zgodovinskih predmetov Fra Lujo Marun. Te dni je pri izkopavanju blizu Knina naletel na važne ostanke starodavnih ilirskih naselbin iz dobe pred Kristusom. Odkril je dvoje nad 2000 let starih ilirskih mest ter večjo slovansko naselbino iz 7. stoletja po Kristusovem rojstvu. Z izkopavanjem bodo nadaljevali. Lujo Marun bo v kratkem izdal obširno knjigo o izkopanih zgodovinskih spomenikih.

Aretacija bančnega ravnatelja. V Zagrebu je policija aretirala ravnatelja »Pučke štedionice« v Samoboru, ki ga krivijo poloma tega zavoda.

Odkritje redkih rud pri Požegi. Posestnik Štefan Sekulić iz Našic je te dni slučajno odkril v planinah okrog Požege dragoceno rudo, ki vsebuje 70 do 90 odstotkov žvepla in fosforja. Oblasti se za odkrito rudo zanimajo in bodo raziskali tamošnje ozemlje, če se bi izplačalo ustanoviti podjetje za izkoriščanje rude.

Spomenik prvemu češkoslovaškemu finančnemu ministru dr. Alojzu Rašinu bodo letos postavili v Pragi. Dr. Rašina je leta 1923 ustrelila zločinska komunistična roka.

Smrt bivšega ameriškega predsednika. V Washingtonu je umrl bivši predsednik ameriške republike William H. Taft.

Agrarna reforma na Madjarskem. Madjarski listi poročajo, da pripravlja tudi madjarska vlada agrarno reformo. Kupiti hoče zadolžena posestva v vrednosti 50 milijonov pengov in jih razdeliti med male kmetovalce. Denar za nakup posestev hoče vzeti iz švedskega posojila. Mi prav nič ne verujemo, da bi se madjarski grofi zavzeli za agrarno reformo. Če bodo kaj storili, bodo to le v tem slučaju, da rešijo falirane grofe z bogatim odkupom. Vse stroške bo pa nosil madjarski kmet in delavec.

Strahote poplave v južni Franciji. Velikanske poplave v južni Franciji so napravile nepopisne škode. Obseg poplav vsled neprestanega dežja je bil tako velik, kakršnega še ne pozna Francoska. Nad 400 človeških trupel so že potegnili iz vode, a več sto ljudi še pogrešajo. Porušenih je nad 1500 hiš, na stotine jih je pa še pod vodo. Popolnoma je uničenih več vasi in nebroj mostov. Razdrte so ceste, železnice itd. Ustavljen je ves promet. V poplavljenih krajih je poginila skoro vsa živina, le majhen del so je mogli rešiti. Polja so popolnoma uničena, bodisi, da je voda odnesla poseve, ali pa je nanesele debelo plast naplavine. Škodo cenijo na dve milijardi frankov.

Ogenj v kinu. V kinu italijanskega mesta Chieti je nastal pretekli teden požar, ki je zahteval štiri človeške žrtve.

Zločini makedonstvujočih v Pirotu. Uradno poročajo: Dne 3. marca ob 18-30, v času, ko je bilo največ ljudi na ulici, so neznan storilec vrgli skozi okno hotela »National« v Pirotu bombo in takoj nato dve drugi bombi na ulico pred hotelom, kjer se je šetal mnogo meščanstva. V hotelu je bilo ranjenih 9, na šetalšču pa 16 oseb, vse iz vrst meščanstva. Izmed ranjencev so jih morali 8 prepeljati v bolnico, ostale pa so samo obvezali in jih po zdravniški pomoči napotili v domačo nego. Od onih 8, ki so morali ostati v bolnici, je Vlada Mitić, ključavničar iz Pirota, podlezel ranam. Zaradi velike množice ljudi in nastale panike je atentator lahko pobegnil iz mesta proti bolgarski meji. Po dosedanem poteku preiskave je gotovo, da so bili atentatorji bolgarski komiti.

Zopet novi atentat. Preteklo soboto so izvršili makedonstvujoči zopet nov bombni atentat v Strumici. Eden izmed atentatorjev je pred kavarno »Ujedinjenje« v Strumici ustrelil z revolverjem občinskega stražnika, nakar so vrgli v kavarniške prostore bombo, ki je ranila 15 oseb. Po izvršenem zločinu sta atentatorja pobegnili in med begom vrgla še 4 bombe od sebe ter 1 revolver.

Velike poneverbe. Policija je aretirala v Zagrebu glavnega blagajnika carinarnice Vlado Vranića, ki je osumljen, da je poneveril 5 milijonov dinarjev državnega denarja.

Trockija se brani tudi Španka. Bivši vsegamogočni prvak boljševiške Rusije, ki živi sedaj v prognanstvu v Carigradu, je zaprosil špansko vlado za krajše bivanje na španski obali iz zdravstvenih razlogov. Španska vlada je Trockijevo prošnjo odbila. Svoj čas smo poročali, da ste ga slično odklonili tudi nemška in angleška vlada.

Zadružna svijest. Izšla je druga številka tega glasila za pospeševanje kmetijstva in zadružništva.

Tudi Pulj želi postati svobodna luka. Z ozirom na sklep rimske vlade, da se proglasi Reka in njena okolica za svobodno pristaniško cono, se je pričelo enako gibanje tudi v Istri za proglašenje Pulja za svobodno luko.

Umor jugoslovanskega novinarja. V Parizu je bil te dni umorjen jugoslovanski novinar Josip Werner, doma iz Sarajeva. V hotelu, kjer je stanoval, sta se vtihotapili v njegovo sobo dve osebi in oddali na časnikarja več revolverskih streliv. Po izvršenem zločinu sta morilca pobegnili. Novinar je bil takoj mrtev. Uvedena je preiskava.

Čudodelni zdravnik Zeileis. V malem avstrijskem mestecu Gallspachu zdravi že vsa leta po vojni čudodelni zdravnik Zeileis s posebnimi električnimi pripravami vse vrste bolezni. Glas o čudodelnem zdravniku je danes razširjen po celi Evropi in tudi izven njenih meja. Vsak dan prihaja v njegovo zdravilišče 1500 pa tudi do 3000 bolnikov iz vseh krajev Evrope in Amerike. Prihajajo večinoma taki, ki so že preizkusili po več zdravnikov, a bolezen je ostala in ljubeča zdravja niso dobili. Mnogo od teh in takih bolnikov je odšla od Zeileisa zdravih domov, mnogo jih seveda tudi pri njem ni našlo iskanega zdravja. Zeileisovi dohodki so ogromni, čeprav računa za ordinacijo samo tri šilinge. Do 30.000 dinarjev zasluži na uro ta čudodelni zdravnik, med tem ko na stotine šolarjih zdravnikov skoro strada in je brez dela. Do zadnjega časa je Zeileis nemoteno opravljal svoj posel in koval rumenjače. Te dni so se pa spravili na njega doktorji medicine in ga pred javnostjo docela raztrgali. Njegovo »zdravljenje« so označili kot sleparijo lahkovernih ljudi in so zahtevali od vlade, da prepove Zeileisu ordinacije in da naj mu zapre zdravilišče. Nastala je huda borba po časopisju. Bolniki so složno nastopili v obrambo svojega zdravnika in sklicali ostre protestne shode proti obrekovanju zdravnikov. Zeileis je vložil proti njim tožbo in se bo cela stvar obravnavala pred sodnijo. Med tem pa mirno izvršuje svoj posel naprej in namerava celo po več državah ustanoviti slične zdravstvene zavode, kakor ga ima na Avstrijskem. Baje je nameraval ustanoviti tako zdravilišče tudi v Mariboru, a mu niso šli na roko pri prodaji sveta.

Dijaška Mala antanta. V Pragi so zborovali pred dvema tednoma zastopniki dijakov in dijaških organizacij Male antante, ki hočejo utrditi medsebojne stike in poglobiti medsebojno kulturno spoznavanje. Z ustanovitvijo dijaške Male antante (Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije) imamo poleg državne in novinarske zveze teh treh držav še novo zvezo študentov, ki naj jih tesneje poveže v cilju ohranitve miru in poglobitve kulturnih stikov.

Homatije v angleških strankah. Nobena dežela menda ni poznala do najnovejšega časa bolj ustaljenih strankarskih razmer, kakor jih je poznala Angleška. Dolga leta so se vrstili na vladi in si stali nasproti samo dve stranki, konservativci in liberalci, ki jih je delilo v glavnem samo stališče do uvozne carine. Ena je zastopala stališče prostega uvoza vseh predmetov, druga pa je zahtevala zaščitne carine za domačo industrijo. Ta enostaven in ustaljen račun dveh strank se je skalil pred nekaj desetletji z nastopom nove stranke v življenje, in sicer stranke dela (socialno delavska stranka), ki je danes na vladi. Te dni pa se širijo iz Angleške vesti o novo ustanovljeni četrti stranki, ki stremi za tem, da razbije in razcepi drugo najmočnejšo stranko, stare konservativce. Listi poročajo, da se nova stranka naglo širi in da prestopajo k nji celi okrajji, ki so veljali za trdnjave konservativcev. Prerivanje pri konservativcih bo imelo odmeva tudi pri liberalcih in se vse zdi, da se bo proces razpadanja starih strank vršil tako dolgo, dokler se ne grupirajo stranke po stanovsko-gospodarskih načelih in interesih.

Največja ladja na svetu. Angleška paroplovna družba White Star je pričela graditi največjo ladjo na svetu, ki bo imela 65.000 ton. (Ena tona je 1000 kg, en železniški vagon ima od 10 do 15 ton.)

Električna iznajdba. Ruski begunec inž. Georg Fresshville je iznašel posebne vrste aparat, s katerim je mogoče preprečiti vsako tatvino elektrike. Izumitelj je zaposlen v električni centrali subotičke občine in je ugotovil, da je samo v njej pokradene letno za nad pol milijona dinarjev struje. Njegov izum je velik kakor električni števec in če kje na omrežju kdo krade strujo, se vžge sama od sebe rdeča lučka in opozarja na tatvino. Izumitelj je ponudil svoj patent inozemskim finančnim skupinam na prodaj.

Duhteča usta
SARGOV

KALODONT

RADIO-LJUBLJANA.

SLOVENSKI RADIO V AMERIKI.

Mislino, da je že znano, da ni domžalska postaja edina, ki pošilja v svet slovensko besedo. Naši rojaki v Ameriki so se namreč v svoji veliki ljubezni do slovenske besede in pesmi z brezprimerno požrtvovalnostjo lotili uresničenja slovenskega radia tudi v Ameriki. Ni jih sicer toliko, da bi si lahko zgradili svojo lastno postajo, pač pa najemajo za drag denar ob nedeljskih popoldnevih katero izmed ameriških postaj. Skoro vsako nedeljo oddajajo tako po eno uro svoj lastni program, ki ga priobčuje med drugimi tudi list »Ameriška domovina«. Tako je v nedeljo, dne 2. januarja t. l. nastopil ob 2. uri popoldne v postaji WJAY pevski zbor »Ilirija«, slovenska harmoničarka Sternadova, njen bratec z banjo in citrašica Osvaldova. Program je obsegal 17 glasbenih točk, vodja je g. Primož Kogoj, napovedovalca pa sta John Grdina in Ralph Danilo. Mi smo tega prizadevanja naših rojakov v Ameriki zelo veseli, spoštovanje pa nas bo prevzelo, če stane najemnina za enourno oddajanje težke dolarske tisočake, ki jih zlože vsakokrat ameriški slovenski trgovci. Pri tem se spomnimo, da je bila vsaj v zadnjem času firma Meinel pri nas edina, ki si je najela v našem radiu svoj koncert, dočim drugod skoraj vsak večerni koncert plača ena izmed večjih trgovskih firm.

T. R. L.

Radio na železnicah. Spricho zanimanja drugih držav za radio in njihove uvidevnosti o njegovem pomenu, moramo pozdraviti namero naše države, da po vzgledu Francije, Poljske itd. uvede po železnicah radio. Kakor doznavamo, se pripravlja ta načrt, da se namesti spočetka v brzih, kasneje tudi v osebnih vagonih z anteno in sprejemno postajo, ki bo zvezana z vsemi ostalimi vagoni vlaka. Vsak sedež bi imel pripravo za priklopljenje slušalk, ki se bodo stavljale na razpolago proti določeni pristojbini, ki jo pobiral sprevednik. Upamo, da se bo ta načrt v doglednem času uresničil. Besedo imajo pri tem seveda v prvi vrsti naše tri odajne postaje, ki se bodo morale dogovoriti z državo o pogojih, pod katerimi bi bile voljne dopuščati nameščenje sprejemnih aparatov, oziroma določenega števila slušalk po naših vlakih. Gotovo se bo našla primerna oblika, da se to vprašanje, ki je poglavito in edino važno, reši v zadovoljnost državne uprave, pa tudi v prilogo našim trem postajam.

T. R. L.

Od severnega do južnega tečaja. 12. januarja t. l. je opisala polarna ruska oddajna postaja na Franc-Jozefovi zemlji po radiu polarno luč. Njene posebnosti in značilnosti. Kmalu nato je admiral Byrd z južnega tečaja oddal odgovor opis polarne noči. Razdalja med obema postajama znaša 18.000 km. Tudi nov rekord.

T. R. L.

Naročajte »Kmetški list«!

Podlistek

H. von Kleist - Ivan Albrecht:

Dvoboj

(Nadaljevanje.)

Še tisto noč so ji odstopili celo krilo obširnega gradu, ji iz zaloge obeh sester obilo z obloko in perilom zanjo napolnili omare, kar jih je bilo tam, in so ji tudi, čisto stanu primerno, dodelili dostojno, celo krasno služabništvo. In že tretji dan se je nahajal gospod Friderik pl. Trota v obilem spremstvu pažev in plemičev na poti proti Baselu, ne da bi se kaj spuščal v razgovor o načinu, kako namerava pred sodiščem sprovesti svoj dokaz.

Medtem je prispelo k sodišču v Basel od gospodov pl. Breda, Littegardinih bratov pismo, tičoč se dogodilja, ki se je bil pripetil na gradu. Bodisi že, da sta jo res smatrala za krivo, bodi, da sta morda drugače imela kaj vzrokov in jo hotela pogubiti: kot nesporno zločinko sta jo izročila na milost in nemilost zasledovanju po zakonu. Vsekakor sta n, en izgon iz gradu imenovala prav po nizkočin in neresnično — prostovoljen pobeg. Popisala sta, kako je na nekaj ogorčenih očitkov, ki so jima ušli, takoj zapustila grad, ne da bi bila mogla le količkaj navesti v obrambo svoje nedolžnosti. Trdila sta, da sta poizvedovala za njo. Ker pa so ostala vsa poizvedovanja brezuspešna, menita, da se bržkone klati ob strani kakega tretjega pustolovca po svetu, da tako

dopolni mero svoje sramote. Da bo rešena čast rodbine, ki jo je ona omadeževala, sta predlagala, naj bo njeno ime izbrisano iz rodoznika rodu pl. Breda. Z obširnimi pravnimi izvajanjmi sta zahtevala, naj se jo v kazen za tako nezaslišan prestopke proglasi za izdeditnjeno od vse zapuščine očetove, ki ga je s svojo sramoto pahnila v grob. Sodniki v Baselu pač niti iz daleka niso mislili na to, da bi ugodili temu predlogu, ki itak niti ni spadal v njih delokrog. Ker pa je med tem grof Jakob, čim je izvedel novico, podal polno najnedvomnejših in najodločnejših dokazov za to, kako sočustvuje z Littegardo v njeni usodi, in je — kakor so izvedeli — na skrivaj celo razposlal jezdece, ki naj bi jo poiskali in ji ponudili dom v njegovem gradu, sodišče ni imelo nobenih pomislekov več glede resničnosti njegovih izpovedb. Sklenito je, da takoj ukine tožbo zaradi umora vojvod, ki je še visela nad grofom. To sočutje, ki ga je posvečal nesrečnici v trenutku stiske, je celo v jako visoki meri ugodno vplivalo na mnenje naroda, ki je preje glede naklonjenosti napram njemu že zelo omahoval. Zdaj so opravičevali, kar so preje strogo grajali: da je izročil žensko, ki mu je bila v ljubezni vdana, zaničevanju vsega sveta. V tako izrednih in strašnih okoliščinah, ko mu ni šlo za nič manj nego za življenje in čast, mu pač ni preostajalo nič drugega, nego brezobzirno razkriti pustolovščino, ki se je dogodila v noči na Remigijevo. Na izrečno cesarjevo povelje je bil tedaj grof Jakob Rdečebredec vnovič pozvan pred sodišče, da je bil pri odprtih vratih slovesno oproščen suma, češ da bi bil sodeloval pri umoru brata. Glasnik je pod oboki prostrane sodne dvorane pravkar prečital pisanje gospodov pl. Breda in sodni zbor se je pripravljal, da v smislu ce-

sarskega sklepa po pravilih spet proglasi za neomadeževano čast obtoženca, ki je stal ob strani. Tedaj stopi tjakaj gospod Friderik pl. Trota. Sklicujoč se na pravo vsakega nepristranskega gledalca, si za trenutek izprosi pismo v pregled. Oči vsega naroda so bile uprte vanj, ko so mu izpolnili željo. Komaj pa je gospod Friderik prejel pismo, ga je v naglici pregledal, po dolgem pretrgal in oba kosa obenem z rokavico, ki jo je zavil, zalučal grofu Jakobu Rdečebredcu v obraz, rekoč, da je podel in nesramen obrekovalec. Sam pa je pripravljen dokazati nedolžnost gospe Littegarde glede zločina, ki ga ji je očital pred vsem svetom na življenje in smrt v — božji sodbi!

Grof Jakob Rdečebredec prebledi, pobere rokavico in pravi: »Kakor je Bog pravičen v razsojevanju z orožjem, tako ti bom v viteškem dvoboju res dokazal resničnost vsega, kar sem v stiski moral izpovedati glede gospe Littegarde! Poročajte, plemeniti gospodje, kaj je dejal in se je obrnil k sodnikom, cesarju o ugovoru, ki ga je vložil gospod Friderik, in določite čas in kraj, kjer se z mečem v roki lahko snideva, da urediva to sporno zadevo!« Potemtakem so sodniki končali sejo ter poslali k cesarju deputacijo s poročilom o tem dogodku. Nastop gospoda Friderika kot Littegardinega branitelja je v cesarju precej omajal vero v grofovo nedolžnost; zato je po zakonih o časti pozval gospe Littegardo v Basel, da prisostvuje dvoboju. Za razjasnitev nenavadne tajne, ki je ovijala to stvar, je določil dan svete Marjete kot čas, kot kraj, kjer naj se v prisotnosti gospe Littegarde spoprimeča gospod Friderik pl. Trota in gospod grof Jakob Rdečebredec, za Basel.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

ČILSKI SOLITER

JE DOSPTEL! — DOBAVLJA GA PO KONKURENČNI CENI
EKONOM LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 7
GOSPODARJI, NAROČITE SI GA TAKOJ!

Gospodarstvo

Gnojenje travnikov.

Pri nas je še dandanes v navadi takozvano enostransko gnojenje z umetnimi gnojili. Gnoji se vse obče, posebno pa travnikom samo s Tomasovo žlindro, ali pa s superfosfatom. Tako gnojenje vodi večkrat do razočaranja. Slišijo se potem navadno pritožbe, da umetna gnojila ne zaležejo nič, da so predraga itd.

Vkljub temu, da se pri nas uporablja n. pr. Tomasova žlindra že več nego 30 let, se dobe še vedno kmetovalci, ki nočejo razumeti, da so umetna gnojila le pripomoček, ki spopolnjuje gnojenje s hlevskim gnojem, kompostom ali z gnojnicco.

Pravilno je, da se vsako peto ali šesto leto travnik s temi gnojili pognoji. Če pa hočemo gnojiti travnikom tako, kakor se gre in vrniti vse rastlinske snovi, ki smo jih s košnjo odvzeli, potem moramo uporabljati tudi umetna gnojila. Le s takim gnojenjem, ki gre z roke v roko, t. j. enkrat z domačimi gnojili, drugič z umetnimi, dosežemo na travnikih največje donose. Brez umetnih gnojil pa teh ne moremo doseči.

Kar se tiče cen umetnih gnojil pa sledeče. Dober gospodar mora pri vsaki odprodaji blaga ali živine pomisliti, da je šlo z odprodajo izredno veliko dragocenih redilnih rastlinskih snovi iz gospodarstva, ki se nikdar več ne povrnejo. Tako enostransko izmozgavanje kmetije mora dovesti do nerentabilnosti. Radi tega dene umeven gospodar v takih slučajih tudi gotovo vsoto na stran, s katero potem nakupi umetna gnojila. Ne sme se pa misliti, da se morajo uporabljati umetna gnojila le na njivah itd., ampak tudi na travnikih in sicer v polni meri, kakor bo pozneje omenjeno. Zavedajmo se, da je pravzaprav travnik reditelj njiv in vseh ostalih kultur.

Travnike se mora pravilno negovati in šele potem gnojiti. Predvsem jih moramo dobro pobranati s travniško brano. To se mora izvršiti previdno, da odstranimo ves mah in uničimo tudi plevel. Brana odpre zemljo, jo dobro prezrači, da zamorejo potem korenine zlahtnih trav dobro odganjati. Travniki brani sledi valjar. Valjar tlači in zapira zemljo, da se potem zlasti plitvo ukoreninene travniške rastline bolje počutijo.

Ko smo travnik dobro očistili mahu in zravnali krtine, se trosijo potem umetna gnojila, ki se nalahko povlečejo; nato sledi valjanje.

Za travnike se splošno priporočajo naslednja umetna gnojila: kot dušičnato prihaja predvsem v poštev apneni dušik. Apneni dušik je najcenejši domači dušičnati proizvod (100 kg stane sedaj 235 Din v vrečah), ki se ga trosi zgodaj spomladi. Najboljše je, da ga pomešamo s fino prstjo, da preprečimo tako neprijetno prašenje, ali pa ga zmešamo s kalijevo soljo. Dobro je če po gnojenju kmalu dežuje. Apnenega dušika se pa ne sme nikdar mešati s superfosfatom, kajti v tem primeru bi zgubili obe gnojili popolnoma na vrednosti. Na en oral (5700 m² ali 5 mernikov

posetve) travnika je vzeti: 70—120 kg apnenega dušika, 100—120 kalijeve soli in 150 do 200 kg superfosfata ali Tomasove žlindre. Le na ta način dosežemo polno gnojenje, če ne uporabljamo mešanega gnojila — Nitrofoskala, katerega je potrositi na to površino vsaj 300—350 kg.

Končno bodi še enkrat povedano, da naj se enkrat že neha s takozvanim enostranskim gnojenjem, to je gnojenjem samo z enim umetnim gnojilom. Kdor hoče zares doseči najvišje donose, ta naj se drži le polnega gnojenja.

Valute.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13.53
1 švicarski frank	Din	10.95
1 avstrijski šiling	Din	8.—
1 angleški funt	Din	275.60
1 ameriški dolar	Din	56.60
1 francoski frank	Din	2.22
1 češkoslovaško krono	Din	1.68
1 italijansko liro	Din	2.98

Vinogradniški kongres, katerega so se udeležili zastopniki vinogradnikov iz vse države, je bil preteklo nedeljo zaključen s sprejetjem obširne resolucije, v kateri se ugotavlja težka kriza vinogradništva ter navedeni predlogi, kako ji odpomoči. Sklenjeno je bilo osnovati Zvezo vinogradnikov iz vse države. Izvoljen je bil odbor 12 oseb kot pripravljalni odbor. Predsednik vlade je člane tega odbora sprejel v posebni avdijenci.

Zaključek zimskih kmetijskih tečajev na Gorenjskem. V nedeljo 2. marca t. l. se je slovesno zaključil šesttedenski kmetijski tečaj v Šenčurju pri Kranju. Tečaj je uspel kljub raznim oviram še prav dobro. Ob zaključku so imeli na udeležence tople nagovore razni činitelji, zlasti srezki načelnik Josip Žnidarčič, župnik Piber, Anton Umnik i. dr. Strokovnega pouka je bilo vsega 52 ur iz vseh pagonov modernega kmetijstva. Predavali so gg.: kmetijski referent J. Sustič 20 ur, strokovni pomočnik A. Zdolšek 12 ur, nadučitelj A. Roje 9 ur, veterinarski referent V. Bedenk

6 ur, dr. Fajdiga 3 ure, ing. Kraut 2 uri. — V četrtek 6. marca t. l. je bil slovesno zaključen tudi kmetijski tečaj na Breznici pri Žirnovnici. Ta tečaj je uspel v vseh ozirih izvanredno dobro. Pri zaključku sta med drugimi lepo nagovorila tečajnike zlasti g. župan I. Finžgar in tamošnji župnik. Vseh predavanj je bilo 48 ur. Kot predavatelji so sodelovali kmetijski referent J. Sustič 20 ur, A. Zdolšek 10 ur, živinozdravnik Sl. Zarnik 6 ur, nadučitelj E. Schiffrer 5 ur, ing. Kraut 4 ure in dr. Slivnik 3 ure. Uspeh brezniškega tečaja je predvsem v tem, da je imel znatno število stalnih udeležencev, ki so se udeleževali vseh predavanj od začetka do konca. To so bili po večini mladeniči in mlajši gospodarji. — Ni manjkalo pa tudi starejših mož, gospodinjev in deklet.

Agronomski glasnik. Te dni je izšla prva številka Agronomskega glasnika kot glasilo »Zveze jugoslovanskih agronomov«. Številka lista obsega 44 strani in prinaša obilo strokovno poučnega gradiva. Naročnina stane letno Din 160.— za državne in samoupravne ustanove ter Din 120.— za privatnike. Uprava lista se nahaja v Zagrebu na Aleksandrovem trgu 3.

Specijalen zadružni tečaj v Kranju. V Kranju v dvorani ljudskega doma se vrši v soboto, dne 14. in 15. marca t. l. dvodnevni tečaj za vodstvo živinorejskih zadrug. Predavajo gg.: dr. Fasaj, Josip Sustič in ing. Muri od 8. ure 30 minut naprej in popoldne. Namen tečaja je, upeljati odbornike in druge funkcionarje živinorejskih zadrug v podrobnosti poslovanja, predvsem pa jih poučiti o izvajanju kontrole molže in vodstvu raznih zadružnih knjig. Tečaj je za živinorejske zadruge velike važnosti. Zato je želeli polnoštevilne udeležbe odborov vseh živinorejskih zadrug na Gorenjskem.

Ljubljanski sejem. Na ljubljanski sejem dne 5. t. m. je bilo prignanih (v oklepajih število prodanih glav) konj 415 (78), volov 106 (68), krav 53 (30), telet 10 (9) in prašičkov za rejo 110 (98). Cene so ostale neizpremenjene: voli I. vrste 9, II. vrste 8, III. vrste 7, krave delele 5.50—7, klobasarice 3 do 4.50, teleta 13.50—14.50 Din vse za kg žive teže, konji po kakovosti in starosti do 5000 dinarjev, prašički za rejo po kakovosti in velikosti 150—300 Din za komad.

Znižana vožnja na italijanskih železnicah za Ljubljanski velesejem. Po informaciji italijanskega trgovskega atašeya v Beogradu je italijanski prometni minister odobril te-le ugodnosti na italijanskih železnicah za potnike in razstavljalce, ki bi želeli sodelovati na velesejmu v Ljubljani v dobi od 29. maja do 9. junija t. l.: znižanje železniške tarife za potovanje razstavljalcev in uslužbenih strokovnjakov ter za prevoz blaga in 30% znižanje vozne tarife za obiskovalce velesejma od italijanske postaje pa do državne meje.

Kmetie in kmetice!
Podpirajte trgovce, ki oglašujejo v "Kmetiskem listu!"

Proč z ročnim klepanjem!

Krajevni zastopnik se boje povsod!

F. J. Kratz, d. z o. z., Stražišče pri Kranju št.

Izum, v vseh kulturnih državah patentiranega, brezvzmetnega

"STURMEER" — hrzoklepalniko

je blagoslov za vsakega poljedelca!

Nobenega zamudnega klepanja več! — Nobenih skrbin, nobenih mehurčkov več! — Vsega, tudi najtrša kosa, se v 2 do 3 minutah bolje in lepše skleplje, kot je to mogoče z običajnim navadnim ročnim klepanjem pri najvišji izurjenosti!

Prednosti: Sigurno, nikoli ne odpovedujoče delovanje, največja trpežnost, enostavna konstrukcija in ravnanje! — Reparature izključene! — Lahko prenosljiv, ker tehta samo 9 kilogramov.

Pogodite! Kupite si to praktično gospodarsko orodje s tem si pripravite na čas, delu, denarju in jezici! Mnogobrojna zahvalna in priznalna pisma na razpolago! — Prospekte, navodila in vsa ostala podajna Vam dá brezplačno!

Napreden gospodar je oni, kateri že v jeseni uporablja pri vsej setvi

MAVEC (GIPS)

posebno onega iz **Praunsperger-jevega** rova v **Samoboru**, ker je z analizo dokazano, da vsebuje mnogo apna in žveplene kisline.

Milan Praunsperger
Samobor — Zagreb, Prilaz br. 6

VABILO

33. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice za Kandijo in okolico

registrovane zadruga z neomejeno zavezo

ki se vrši

v **nedeljo, dne 16. marca 1930 ob 8. uri zjutraj**
v pisarni zadruga s sledečim

DNEVNIM REDOM:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobrenje letnih računov.
4. Nadomestna volitev funkcionarjev.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Eventuelna dovolitev nagrad funkcionarjem.
7. Slučajnosti.

NAČELSTVO.

Vsako spremembo posestev

trgovin, gostiln i. t. d. (prodajo, najem, nakup) najugodnejše izvršite pri posredovalnici »Marstanc, Maribor, Koroška 10.

Kovaškega pomočnika

sprejem v službo takoj. **Josip Fabijan**, kovač, Hmelčec štev. 8, p. Mirna peč.

Kompleten par kmečkih komatov

prenovljenih z lepim jazbecom na podlage (Kisse) po zelo ugodni ceni prodam. — **Fr. Peršin**, sedlar, Št. Vid nad Ljubljano.

Pljučne bolezni so ozdravljive!

Pljučna tuberkuloza — jetika — kašelj — suhi kašelj — nočno potenje — bronhialni katar — katar v grlu — zasluzenje — bljuvanje krvi — bruhanje krvi — občutek tesnobe — astmatično dihanje itd.

je ozdravljivo!
Na tisoče ozdravljenih!

Zahtevajte takoj mojo knjigo
»Nova umetnost hranjenja«

katera je že mnoge rešila. — Ista se more uporabiti poleg vsakega načina življenja in pripomore, da se bolezen hitro obvlada. Teža telesa poraste in polagano ovapnenje zaustavi bolezen. Mnogi možje zdravniške znanosti potrjujejo vrednost moje metode in radi odobravajo porabo iste. Čim prej se začne z mojim načinom hranjenja, tem bolje.

Popolnoma brezplačno

dobite mojo knjigo, iz katere morete črpati mnogo potrebnega. Kogar mučijo boleti in kdor se želi na hiter način temeljito in brez nevarnosti rešiti svojih bolečin, naj piše še danes.

Naglašam ponovno, da moja pojasnila dobite popolnoma brezplačno, brez vsake obveznosti od Vaše strani, ter bode Vaš zdravnik sigurno pristal na oni od prvih profesorjev kot izvrsten preizkušen

novi način Vašega hranjenja.

Zato je v Vašem interesu, da pišete takoj, in boste od mojega tamošnjega zastopstva posreženi v vsaki dobi. Črpajte pouk in pojačano voljo do življenja iz knjige izkušnega zdravnika. Ona obsega okrepitev in življensko tolažbo ter se obrača na vse bolnike, kateri se zanimajo za sedanje stanje znanstvenega zdravljenja pljuč. — Moj naslov:

GEORG FULGNER, BERLIN - NEUKÖLLN,
Ringbahnstrasse Nr. 24. Abt. 616.

Kovači!

Najboljši trdi in mehki **KOKS** in **kovaški premog**

Vam nudi

Družba „ILIRIJA“
Ljubljana, Dunajska c. 46

Telefon 2820

Fabiani & Jurjovec
Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

— Velika zaloga —
SUKNENEGA BLAGA
za moške in ženske oblake. Lepa izbira svetle in temne. Krojači in šivalje. Pišite po vzorci!

Gospodarji! Gnojite z APNENIM DUŠIKOM

najljepšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o upotrebi in množini, rentabilnosti, kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

TVORNICA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUSK«, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil. — Stalna zaloga pri

EKONOMU, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Naročajte »Kmetški list«!

Semenski švedski oves,

domačo, črno deteljo, italijansko in francosko pristno lucerno, rdečo (MAMUT) in rmeno (ECKENDORFER) peso in druga semena vedno v zalogi po najnižjih cenah

EKONOM, osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska ul. 7

Laneno olje
Firnež
Emailne in ostale lake
Olinatne barve

in vse v stroko spadajoče blago kupite dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIĆ-ZANKL
D. Z. O. Z.
Tovarne olja, firneža, laka in barv
LJUBLIANA-MEDVODE
Podružn.: Maribor-Novl-Sad Lastnik: Franjo Medić

Sack'ove pluge in njih dele,

kultivatorje, okopalnike, brane itd.

dobavlja hitro
in zelo ugodno
tudi na obroke

Ferdo SMOLA

Sv. Jurij ob juž. žel. (Glavna zaloga Sackovih plugov za Slovenijo.)

HAID & NEU šivalni stroji

so prvovrsten nemški izdelek.
Prodaja jih tudi na ugodne obroke

Centra

Trgovina šivalnih strojev
Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 7/III.

Zastopnike sprejemamo povsod.

Za travnike in deteljišča uporabljajte

SUPERFOSFAT,

a za vinograde, krompir, koruzo in povrtnino je najbolje
polno gnojenje, katero se izvrši v obliki mešanice

KAS

ali

»Herkules« (organski KAS)

Superfosfat, mavec, Herkules, kakor tudi vsa ostala umetna
gnojila nudi po najpovoljnejši ceni

»FOSFAT« D. D.

za promet in trgovino z umetnimi gnojili

ZAGREB, Mažuraničev trg 4

Brzjavljavi: Fosfat-Zagreb

Telefon: 29-13

**Vsa pojasnila brezplačno. ... Zastopstva
v vseh večjih mestih**

Po vseh krajih iščemo

moške in ženske, kjer
imajo svoj poklic in
bivališče. Dnevni za-
služek 250 dinarjev.
Prijaviti se:

»TEHNA«, Ljubljana,
Mestni trg 25/I.
Znamka za odgovor.

Naročajte
**»KMETSKI
LIST«!**

Velika noč se bliža!

Vsi, ki ste potrebni **nove obleke**, pajdite
v **Trebnje k IVAN A. GROSEKU**.
V njegovi trgovini boste postreženi z najboljšim
blagom za obleke.

Novosti! GOTOVE OBLEKE
po najnovjšem kroju v veliki izbiri. Cena in dobra
kakovost blaga Vam bo dala povod, da postanete
tudi Vi moj stalni odjemalec. **Stalno imam na zalogi**
poleg raznega blaga tudi umetno gnojilo, cement,
železo, strešno in zidno opeko, steklenice in drugo
posodo, kisló vodo itd.

Kmetovalci, podeželski trgovci in obrtniki!

Kadar naročate kakršnekoli vrste
tiskovine za občinske urade, zadru-
ge ali društva, se obrnite zanesljivo
glede cen in solidne postrežbe na

TISKARNO »MERKUR«
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošt. hranilnico št. 14.257 registr. zadruga z neomejeno zavezo Erzjavljavi: »Kmetijski dom«

Telefon 2847 v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1 Telefon 2847

Vloge na knjižice in istočrt račun obrestuje po
6% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po
7 1/2%, brez odbitka davka na rente

Stanje vlog okroglo 30.000.000 dinarjev
Rezerve nad 500.000 dinarjev
Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitvenja obrestovanja. — POSOJILA daje proti poroštvu, na
vknjižbo in proti zastavi promičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNISCHE URE: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2, ura.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru